СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL Ч. 224. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 26 вересня 1932. VOL. XL. No. 224. Jersey City, N. J., Monday, September 26, 1932. THREE CENTS.

ОБКИДУЮТЬ СТРАЙКУЮЧИХ МАЙНЕРІВ ҐАЗОВИМИ БОМБАМИ

ТЕЙЛОРВІЛ (Ілінойс). — В місцевости Ленґвіл страйкуючі майнери намагалися не допустити юнійних майнерів вертатися назад до роботи в майнах „Пібоді Кол Компанії". Вони домагалися давньої платні, по $6.10 денно. А ті, що вертались до роботи, згодилися працювати за $5 денно.

Проти страйкуючих вислано 200 жовнірів народньої ґвардії, які розігнали їх, кидаючи між них слізні бомби. А там, де бомби не помогли, жовніри вжили баґнетів.

НАРАЗІ ЗАДЕРЖАНО ДОТЕПЕРІШНІ МАЙНЕРСЬКІ ПЛАТНІ.

НЮ ЙОРК. — Наради представників копалень твердого вугля з відпоручниками „Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" в справі зниження майнерських платень не довели наразі до ніякої зміни. Оператори домагалися доконче знижки, а представники 140,000 зорґанізованих майнерів ніяк на це не годилися. Наради перервано з тим, що далі обовязують давні платні. Дня 3 жовтня зійдуться тісами представники знов на наради.

РУЗВЕЛТ БЕРЕТЬСЯ ДО БАГАТИРІВ, АЛЕ НАРАЗІ ТІЛЬКИ В ПРОМОВІ.

СЕН ФРЕНСИСКО. — Ґовернор Рузвелт виголосив таку промову, що ще досі многі не знають, як її розуміти. А не розуміють її головно банкирі та інші багатирі. Говорячи головно до бизнесменів, Рузвелт виступив проти завеликого нагромадження багатств у руках поодиноких осіб, а далі проти великих спекулянтів і фінансістів, котрих фінансові операції даються в знаки загалови. Він казав, що прийшов час, коли влада мусить вглянути в те, щоби багатства були розділені більш справедливо, а економічні установи щоби служили загалови населення.

Далі говорив Рузвелт про депресію і зазначив, що того роду катастрофа не сміє більше повторитись, навіть у тім випадку, коли би це мало статися коштом тих, що поробили маєтки легким коштом.

ЗА ЧЕСНІСТЬ В УРЯДОВЦІВ.

СЕН ФРЕНСИСКО. — Демократичний кандидат на президента, ґовернор Френклин Рузвелт, пояснив виборцям, чому він усунув шерефа Фарлея. Він казав, що публичний урядовець, коли добивається за час свого урядовання грошей, повинен бути в стані здати з того точний публичний звіт. Дотого урядовець мусить виказувати у своїх поступках більшу чесність, ніж її можна вимагати від приватної людини.

ГРІМ УБИВ ХЛОПЦЯ.

НЮ ЙОРК. — І не захмарилося так дуже і дощ не падав, коли нагло загреміло й ударив грім на площу, на якій хлопці побирали науку гри в бейзбол. Грім убив одного з них, тяжко поразив трох хлопців та інструкҭора, а 8 лекше. Всі хлопці попадали приголомшені на землю.

ТАМАНІ ПОКИДАЄ ВОКЕРА.

НЮ ЙОРК. — Тамані Гол уже явно заявляється за якнасильніше попертя ґовернора Рузвелта на президента, а дає до пізнання, що не думає попирати кандидатури Вокера на мейора Ню Йорку.

ЖІНКА ВЕДЕ ВІЙСЬКО.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Подають з поля бою федеральної армії з повстанцями, що якась жінка, котру називають „Санда Діка", веде армію охотників до боротьби з повстанцями.

ІНДІЙСЬКИЙ ПРОВІДНИК В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — До Злучених Держав прибув Віталбай Пател, індійський націоналістичний провідник, великий прихильник Ґандія, прогнаний з Індії за свою співпрацю з Ґандієм.

Пател каже, що Англія повинна подякувати Ґандієви за його поміркованість, бо якби не Ґанді, то в Індії вже давно була би вибухла загальна революція.

Пател заповідає побіду Ґандія і каже, що Індійці погодяться і не дадуть йому померти голодовою смертю.

СИМС ПОКИДАЄ ЛЕҐІОН ЧЕРЕЗ БОНУС.

НЮПОРТ (Род Айленд). — Адмірал Вилієм Симс, командуючий американською фльотою підчас світової війни, зрезиґнував зі свого почесного членства в Американськім Леґіоні. Як причину своєї резиґнації подав те, що Леґіон, домагаючись негайної виплати бонуса в часі економічної катастрофи, не поступає після тих ідеалів, на яких зорґанізовано Американський Леґіон.

ПРОТИ ТОГО, ЩОБИ ПОКИДАТИ ЛЕҐІОН.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Джей Секлер, один з урядовців Леґіону, каже, що він теж не годиться з постановою Леґіону щодо негайної виплати бонуса, але Леґіону не покидає. Бо й в армії можна не любити командантів і не годитися з їх тактикою, яка може довести нас до катастрофи, але всетаки не можна покидати военних рядів.

НЕВЧАСНА ПОСТАНОВА В. У. А. Н.

Президія Всеукраїнської Академія Наук у Києві на засіданні під головством бувшого комісаря Шліхтера постановила „виключити" з членів Академії проф. д-ра Володимира Левицького зі Львова. Це „виключення" було властиво тільки приняттям до відома заяви д-ра Левицького, поміщеної свого часу в часописах, про те, що він резиґнує з членства Академії, бо не може погодитися з большевицьким терором у відношеню до українських учених. В резолюції, яка постановляє „виключення" проф. Левицького, сказано, що він „слуга польського фашизму".

„ПАНСЬКІ ЖАРТИ".

В Космачі коло Коломиї лісничий Адам Тушинський вистрілив два рази з дубельтівки до Андрія Дижука та зранив його небезпечно в живіт. В безнадійному стані завезли його до шпиталю в Коломиї. Тушинський стріляв тому, бо кінь Дужака... махнув хвостом по голові його сина, „панича" Адама, техніка, коли цей, ідучи дорогою, читав часопис... Через таку „зневагу" зняли бійку представники „злотей млодзежи", кодрі з ревом „стшеляй кабануф" кинулися на невинних Гуцулів з палицями й револьверами та ґналися за ними майже два кільометри.

ГЕРОЙСЬКА ГУЦУЛКА.

На днях потонув підчас їзди тратвою на Черешоші біля Устярик львівський суддя, д-р Ян Федер. З „Ґазети Поранної" довідуємося про геройський вчинок 18-літньої Гуцулки, Олени Доленчук, яка, перучи над Черемошом білля, була свідком нещасливого випадку Федера. Вачучи, що жертва випадку безуспішно пробує вирватися з холодних обіймів ріки, вона без надуми скинула з себе сорочку та кинулася на поміч потопаючому зі словами: „Треба чоловіка ратувати. Смерти не боюся". Змагаючись із рвучкою течією Черемошу, вона крок за кроком зближалася до потопаючого та сильним голосом радила йому, як має вдержатися на поверхні води. Коли відважна дівчина наблизилася вже настільки до потопаючого, що могла його ратувати, цей втратив останки сил і пішов на дно.

„Ґазета Поранна" пише, що геройська Гуцулка повинна дістати „хрест за ратування потопаючих".

ПОЛЮЮТЬ НА СКАЖЕНІ ПСИ.

На вулицях Варшави трапляються майже що дня нещасливі випадки, спричинені скаженими собаками. Стійкові шукають по вулицях собак, які зраджують обяви скаженини, та стріляють їх. У міській амбуляторії поготівля лікується багато осіб, котрих покусали скажені собаки.

ВОЯК УБИВ ДІВЧИНУ.

До загального шпиталя в Коломиї привезено 17-літню Яніну Пікальську, яку поранив тяжко ножем у груди вояк 49 п.п., Володислав Чаха, котрий самий зголосився на поліції, що вбив свою любку — арештовано.

НОВИЙ ЛЕТНИЧИЙ РЕКОРД.

Французький пільот Сіньорен побив у Парижі летничі рекорди, коли дістався своїм літаком на висоту 10,300 метрів (33,784 стіп), не вважаючи на те, що літак мав ладунку 500 кільоґрамів. Перед ще вищим летом здержало летуна тільки зимно. Його термометер занотував 52 ступні понижче зера Цельзія (62 ступні понижче зера Фаренгайта).

ЗБІЖЕ ПІД ОХОРОНОЮ ЧЕРВОНОАРМІЙЦІВ.

Жнива стали найкращим показчиком настроїв, які панують серед населення Радянської України у відношенні до колективної господарки. Команда військової округи в Україні приказала поодиноким полкам червоної армії дати охорону збіжевим маґазинам. З Харкова вислали 23 дивізію піхоти до Полтави, де вона розташувалася по всіх колгоспах і радгоспах.

ПІЛЬНІ ЗЛОДІЇ.

На полях маєтку Федербуша в Руді Журавецькій, пов. Рава Руська, прийшло в ночі до великої стрілянини підчас погоні за пільними злодіями. Після жнив на полях волочаться злодії й крадуть снопи або ярину. В цьому випадку злодії почали стріляти з револьверів до селян, що хотіли їх зловити. Врешті селянам і поліції вдалося зловити Недужака і Купця та передати в руки справедливости.

РОЗШАЛІЛИЙ БУГАЙ РОЗДЕР ЧОЛОВІКА.

На Гната Буку, що переходив через пасовисько в селі Залука (виленське воєвідство), напав розшалілий бугай. Він пірвав Буку на роги і ніс його 20 метрів, а опісля кинув на землю. Внедовзі по цім Бука помер.

РЕФЕРЕНТ ПУБЛИЧНОЇ БЕЗПЕКИ — ЗЛОДІЄМ.

Рівенський окружний суд засудив на 6 місяців вязниці з завішенням кари на два роки бувшого референта публичної безпеки рівенського староства, Зиґмонта Ґрунерта, за розтрату 1,782 зол. з диспозиційного фонду староства, а також за присвоєння приватних грошей, які він дістав з банку на чужий вексель.

ПОДИВИЛАСЬ НА КРАСУ СВІТА І ВМЕРЛА.

В місті Сан Дієґо, в Каліфорнії, жила собі 56-літня сліпа жінка, на імя Ґрейс Клівз. Показалося, коли лікарі її оглянули, що вона могла би прозріти, коли би зробити операцію на очі. Жінка згодилась і зроблено вдалу операцію, але треба було ще два місяці носити безперестанно перевязку, щоби позаґоювалися порозрізувані части тіла. По двох місяцях скинено перевязку. Краса світа так зворушила паню Кліва, що вона не пережила радости і кілька хвилин пізніше померла.

УКРАЇНЕЦЬ ПРОФЕСОРОМ УНІВЕРСИТЕТУ В БУКАРЕШТІ.

Лікаря, д-ра Івана Филиповича, примара черновецької лічниці, покликано на професора медичного факультету в Букарешті.

УМЕР ВІД УЖАЛЕННЯ БДЖОЛИ.

Від ужалення бджоли помер Ф. Джексон, 55-літній чоловік в Отаві. Жало бджоли не було затроєне, тільки переляк ужаленого був такий великий, що за пять мінут він скінчив життя. Покликаний лікар прийшов уже запізно.

МОЛОДИЙ ГРАБІЖНИК.

В поліційнім суді у Вінніпеґу суддя Ноб засудив 16-літнього хлопця, Отта Травса, на 23 місяці арешту. Молодий хлопець займався грабіжництвом ще від 11 літ. Він обраблював крамниці, викрадав авта і занимався дрібними крадіжами.

ВЕРИҐІН ПЕРЕСТАВ БУТИ ПРОВІДНИКОМ ДУХОБОРІВ.

Петро Веріґін, що сидить тепер в арешті у Принс Алберт за кривоприсягу, уступив зі свого становища провідника канадійських духоборів. Разом з ним уступили зі своїх становищ П. В. Шукін, що був заступником голови орґанізації, і В. Рейбен, що був писарем і скарбником. Є поголоски, що резиґнації Веріґіна не принято і духобори ще й дальше вважають його своїм провідником. Які наслідки буде мати уступлення Веріґіна на духоборську орґанізацію, ще передчасно вгадувати.

САМОГУБСТВО ФАРМЕРСЬКОГО РОБІТНИКА.

В місцевости Меклавд, в Алберті, посварився фармерський робітник Джан Бравн із своїм господарем Джаном Ван де Сандом. Підчас сварки вдарив Бравн по голові свого господаря прикладом рушниці. Сварка так його озлобила, що він вибіг на двір з хати, запалив усі будинки на фармі, крім хати, і тоді застрілився. Побитого фармера Ван де Санда відвезено негайно до шпитаолю і є надія на його видужання.

ГАДЮЧА ГОРІВКА.

Недавно в столиці Англії, в Лондоні, поліція зробила трус на китайську яскиню, в якій сподівалася знайти велику скількість опію. Замісць опію поліція знайшла добре заховану баньку горівки і то ще якої — гадючої. У склянній баньці знаходилися кусні посіченої гадюки. От так собі пливали в горівці.. На запит, що це має значити, Китайці відповіли, що це гадюча горівка, яка дуже помічна на гостець...

БАНКРОТУЮТЬ.

В слід за кількома поменшими склепами збанкротувала відома в Тернополі довголітня польська „Книгарня Подільська", власність Ґотлібової, яку зліцитували за довги.

ГРАБІЖ НА ГЛАДКІЙ ДОРОЗІ.

З Раківця до Львова йшла Михайлина Пелчинська. По дорозі присілася на одну з переїжджаючих фір. Власник фіри зїхав по короткій їзді гостинцем на бічну полеву доріжку. Тут зупинив коні, вдарив бабу пужалном по голові та, заграбивши оголомшеній бабі 50 зол. і скинувши її з воза, поїхав у невідомому напрямку.

НІМЕЧЧИНА НЕ ХОЧЕ БРАТИ УЧАСТИ В КОНФЕРЕНЦІЇ

ЖЕНЕВА. — Німеччина відкинула запросини взяти участь у роззбройній конференції, даючи до зрозуміння, що пропозиція Гувера обтяти зброєння для неї не вистарчає.

Тепер політики стараються придумати новий спосіб, яким можна би втягнути Німеччину до конференції, але покищо вони не вгадали, за яку ціну Німеччина згодилась би це зробити. Гендерсон думав занятися посередництвом самий, як предсідник конференції, але німецькі представники дали йому до зрозуміння, що його посередництво не варт нічого так довго, поки Німеччина не буде признана рівною щодо узброєння.

РАДИКАЛЬНІ ДОМАГАННЯ АВСТРАЛІЙСЬКИХ ЮНІЙ.

МЕЛБОРН. — Всеавстралійський юнійний конґрес приняв звіт спеціяльного комітету для справ робітничої заплати, який приймає в основу нові радикальні засади. На думку комітету, всі середники до життя повинні стати суспільною власністю. Системи робітночої заплати повинна бути знесена. Робучий тиждень мав би виносити 34 години. Робітничі заплати мали би бути піднесені на 25 процентів, а юніям малосяб заборонити підходити до трибуналів, які установляють висоту робітничої заплати.

Внесок комітету викликав живу дискусію, після котрої рапорт принято.

ЗБЛИЖЕННЯ МІЖ СОВІТАМИ І ФРАНЦІЄЮ.

ЖЕНЕВА. — Французькі політики дали до зрозуміння, що французький уряд постановив заключити з Росією договір про взаїмну неаґресію. Румунські політики невдоволені з договору, який виминає права Румунії до Бесарабії.

СТАРАЮТЬСЯ ВРАТУВАТИ КАБІНЕТ АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН. — Томас, кольоніяльний міністер у кабінеті Мек Доналда, виступив зі спеціяльним апелем до лібералів, не критикувати уряду за отавську конференцію та оставити своїх представників у кабінеті міністрів.

Міністер каже, що уряд поступив, як мусів, а теперішня хвиля для анґлійського уряду занадто трудна, щоби позволяти собі на партійну політику.

ПОБОЮВАННЯ ЗА ҐАНДІЯ ПРИСКОРЮЮТЬ ПЕРЕГОВОРИ.

БОМБЕЙ. — З огляду на те, що піст видимо ослаблює провідника індійського націоналізму, Магатму Ґандія, інші індійські провідники прискорюють переговори з ним, щоби дійти до якоїсь полагоди тяжкої ситуації. Хоч Ґанді відбув багато конференцій, що аж ослаб, то всетаки висліду з них нема, бо він стоїть далі при своїм пості, а анґлійський уряд не уступає зі свого становища. Анґлійський уряд дав до зрозуміння, що він так довго не відступить від свого виборчого пляну для „недоторкальних", як довго Індійці самі не згодяться на якийсь один плян.

ФІНЛЯНДІЯ ДАРУЄ КАРУ ПРОСТУПНИКАМ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС. — Фінляндський парлямент ухвалив закон про амнестію (дарування вини й кари) всім меншим проступникам проти прогибіційного закона. Виконуючи цю ухвалу, президент фінляндської републики підписав зараз зарядження, на основі якого випущено з тюрем Фінляндії 20,000 осіб, котрі сиділи за нарушення прогибіції.

Більшість цих проступників прогибіційного закона була тягаром для держави, бо вони не могли сплатити кари, наложеної судами.

НОВИЙ ОСЯГ ВИСОТИ В ЛЕТІ.

ЛОНДОН. — Англійський летун Онвин осяґнув новий рекорд лету на висоту, коли досяг літаком висоти 43,976 стіп, або понад 8 миль.

Рекорд висоти досі мав американський летун Совсек, який осягнув висоту 43,181 стіп.

НОВА НАУКОВА ТЕОРІЯ ПРО СЕРЕДИНУ ЗЕМСЬКОЇ КУЛІ.

ТОКІЮ. — Японський учений, д-р Акіцуне Імамура, професор токійського університету, виступив перед японською Академією Наук з новою теорією про нутро землі.

Досі, як відомо, приймали загально, що нутро землі мягке, бо складається з розтопленого металю, головно заліза. Тепер д-р Імамура каже на основі своїх спостережень електричних филь підчас землетрусів, що нутро землі є тверде та що ця субстанція є півтретя разу тверджа від сталі.

ОВАЦІЯ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ СПІВАЧКИ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — У місцевій фільгармонії виступала американська співачка, сопраністка Дуселіна Джаніні. Співала вона низку народних пісень і оперових виїмків. Її спів добув їй широку популярність. Німецькі ґазети підносять як щось небувалого, що отсе вперше американська співачка добуває собі признання в Німеччині.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЙДЕ ДО ЗБРОЄННЯ, А НЕ РОЗЗБРОЄННЯ

Артур Гендерсон, президент міжнародньої конференції роззброєння і бувший британський міністер заграничних справ, каже, що в історії людства ніколи не було такої великої манїфестації за мир, як тепер. До Женеви надіслали ріжні організації тисячі меморіялів з міліонами підписів, а в тих меморіялах домагаються роззброєння й скасування війни. Релігійні, жіночі, робітничі, соціялістичні, масонські й ріжні інші організації домагаються роззброєння. Значить, народи хочуть і домагаються спокою і хочуть покінчити з підготовкою до „нової війни".

Гендерсон каже далі, що уряди мусітимуть згодом піддатися волі народа, а тимсамим згодитися на дійсне роззброєння.

Але так воно виглядає тільки на словах, у побажаннях. На ділі міжнародні справи беруть інший оборот. На наших очах завязуються нові конфлікти й нові союзи. Вистарчить тільки поглянути на згідний виступ Злучених Держав, Франції й Анґлії супроти Японії щодо Манджурії, як теж у справі Німеччини. Франція й Анґлія поставилися неґативно до домагань Німеччини в справі звільнення її щодо зброєння від тих зобовязань, які наложено на неї Верзайським договором. Злучені Держави, хоч уважають, як висловився президент Гувер, Верзайський договір „европейською справою", поспішилися порадити Німеччині не зривати з Женевою і брати далі участь у конференції роззброєння.

Це значить, що Злучені Держави є в порозумінню з Анґлією і Францією і щодо цеї справи. Франція й Анґлія попирають Злучені Держави в справі припинення територіяльног експанзії Японії в Манджурії, а Злучені Держави натискають на Німеччину, щоби вона не дуже то рвалася до зброєння.

Вже того досить, щоби зрозуміти, яка була би ситуація, якби виринув новий світовий конфлікт. Бо якби була дійсна добра воля до роззброєння, то справа пішла би легко. Тоді держави замісць 6 місяців балакати, як це було підчас минулих нарад конференції роззброєння, були би приступили до дійсного роззброєння, а Німеччина булаб сиділа тихо. Але воно чим далі, тим ясніше виходить, що держави бояться роззброюватись. Тому в Німеччині беруть верх ті, котрі вірять, що тільки зі зброєю в руках Німеччина здобуде собі наново належне їй місце. І ті готові заважити. Виходить, що роззброєння не буде, а буде тільки ще більше зброєння, — як не явне, то таємне.

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЛЬВОВІ

(З львівського часопису „Новий Час").

Львів, 5 вересня 1932.

Нині перед львівським судом присяглих почався великий політичний процес проти 6-ох українських націоналістів, саме 1) **Зенона Пеленського,** літ 29, журналіста; 2) **Осипа Бойдуника,** літ 36, журналіста; 3) **д-ра Юліяна Вассіяна,** літ 28, студента Торг. Академії; 5) **д-ра Олександра Бабія,** літ 35, журналіста й 6) **Евгена Зиблікевича,** літ 37, журналіста.

Розправа почалася в год. 9 вранці. Предсідником трибуналу є радн. Яґодзінський, вотантами Слезановський і Млинарський. Прокуратор д-р Циґан. Боронять підсудних д-р Ст. Л. Шухевич, д-р Ганкевич, д-р Ст. Біляк, д-р Осип Назарук і д-р Володимир Старосольський.

Після вильосування суддів присяглих приступлено до відчитання акту обвинувачення, який має 15 сторін машинового друку.

Акт обвинувачення закидає підсудним злочин державної зради, який вони поповнили тим, що брали участь у нарадах „Першого Конґресу Українських Націоналістів", який створив „Орґанізацію Українських Націоналістів".

Акт обвинувачення, обговоривши справу повстання УВО та її цілей, говорить дальше про те, як від 1925 р. почавши, створювалися в краю і на еміґрації ґрупи української націоналістичної молоді. М. ін. в р. 1927 на еміґрації „Ґрупа української Націоналістичної Молоді" й „Леґія українських Націоналістів" зіллялися в одну ґрупу: „Союз орґанізацій Українських Націоналістів". На конституючих зборах Союзу, що відбулися в Празі, рішено скликати **Конґрес Українських Націоналістів,** який вдійсності відбувся у Відні в днях від 28 січня до 3 лютня 1928 р.

В конґресі взяли участь 30 делеґатів з еміґрації та краю і двох гостей К. Плохий і Іван Кедрин-Рудницький. На конґресі вибрано ріжні комісії, як ідеольоґічну, соціяльно-економічну, військову, політичну, культурно-освітну та орґанізаційну, виголошено низку рефератів, а 3 лютня, на пленарному засіданні Конґресу вибрано **Провід Українських Націоналістів** в особах: полк. Евген Коновалець, провідник; І. Дуб, пол. суддя; доц. Моралевич, гол. контрольор; М. Сціборський, В. Мартинець, П. Кожевників, інж. Д. Андрієвський, Ю. Вассіян, П. Нізола, д-р Д. Демчук, інж. Костарів, члени Проводу.

На тім же конґресі ухвалено резолюцію, що містить у собі ідеольоґію Українських Націоналістів. Ця резолюція звучить: „Вважаючи за свою ціль відношення упорядковання, оборону й розширення Незалежної Соборної української Національної держави, націоналісти змагатимуть до скупчення творчих сил у лоні народу й до зміцнення його відпорности назовні.

„Тільки цілковите увільнення українських земель від окупантів створить можливість широкого розвою українського народу в границях власної держави.

„Відкидаючи орієнтацію, що опирається на історичних ворогах українського народу, а в союзі з народами, що відносяться ворожо до окупантів України, національна диктатура, яка витвориться підчас національної революції, забезпечить у тяжкім періоді боротьби силу української держави.

„В заграничній політиці українська держава змагатиме до здобуття границь, в межах яких знайдуться всі українські етноґрафічні території".

УВО И ОУН.

Дальше акт обвинувачення говорить про відношення УВО до ОУН і в тій цілі покликається на бюлетень Екзекутиви ОУН Західно-Українських земель з 1931 р., де м. ін. сказано, що „Українська Військова Орґанізація як самостійний під оглядом внутрішньо-устроєвим союзом тепер не існує, бо УВО ввійшло цілковито в одноцілу й загальну Орґанізацію Українських Націоналістів"...

Акт обвинувачення говорить дальше про цілі ОУН і цитує 9 число „Розбудови Нації" з 1930 р., де м. ін. сказано, що „Орґанізація Українських Націоналістів бачить свою визвольну місію в орґанізованні народніх мас на окупованих землях, у виробленні в них активізму й в приготованні їх до збройної національної революції".

А конечність збройного повстання проти Польщі — каже акт обвинувачення — підкреслює яскраво брошура М. Буджала, видана нелеґально ОУН, саме „Польське повстання 1863 р., де м. ін. сказано: „На прикладі польських повстанців ми бачили, що люди, які хотіли волі для свойого народу, не перебирали в засобах, при помочи яких мали її осягнути. Чому не малиб ми йти шляхом, вказаним історією? Треба крови, даймо море крови; треба терору, зробім його пекольним; треба посвятити матеріяльні добра, не лишім собі нічого. Маючи на цілі вільну українську державу, йдім до неї всіми засобами й усіми шляхами".

Щодо тактики праці ОУН, яка має на цілі приготовити українську революцію, акт обвинувачення знову покликається на „Бюлетень" Екзекутиви ОУН з 1931 р., де м. ін. сказано: „В нашій практичній роботі ми, націоналісти, повинні виходити з того неприєднаного відношення нашого громадянства до теперішнього стану, який панує на наших землях під ворожими окупаціями. Приготування до національної революції треба поділити на дві частини: 1) приготовити революційний, технічний апарат, себто приготовити провідників революційного руху й самої національної революції, з державно-адміністраційним апаратом включно: 2) при помочи тих провідників революційного руху розширяти цей рух і приготовити психольоґічно маси до національної революції".

Всі підсудні — каже акт обвинувачення — як визначні націоналістичні діячі взяли участь в нарадах Конґресу. Як делеґати з краю приїхали на Конґрес підсудні Ленковський і Зиблікевич. Інші підсудні були тоді за кордоном, на еміґрації.

А що підсудні брали участь в Конґресі, виявилося так: В звязку зі справою Теодосія Охримовича, обвинуваченого в нападі на постерункового біля Стрия, переведено ревізію в домі батька обвинуваченого, о. Богдана Охримовича в Заваддові. І там знайдено між паперами бл. п. Степана Охримовича, теж учасника Конґресу, памяткову кореспонденційну картку з написом І. Конґрес Укр. Націоналістів у Відні і з власноручними підписами: полк. Евгена Коновальця, М. Сціборського, д-ра Андрієвського та інших учасників Конґресу, а між ними й підписи шістьох підсудних.

На підставі тієї картки арештували внедовзі усіх підсудних, які з виїмком д-ра О. Бабія призналися до участи в Конґресі й до підпису згаданої картки.

Проти правдивости оборони д-ра Бабія, що не був на Конґресі, говорять не зовсім рішучі зізнання свідків Івана Кедрина-Рудницького й підсудного Зиблікевича.

Зрештою прокуратор обвинувачує д-ра О. Бабія ще й за отсі уривки з „Гуцульського куріня":

„Польщо! Одвічний демоне Вкраїни,
Вампіре лютий, ненаситний,
Що вже століттями цілими
Спиває кров своїх офір!
І може жити тільки там,
Де труп, де цвинтар і руїни!
Ти чорний той могильний камінь,
Що придавив народ живий, —
І не дає нам вийти в світ до сонця
волі, у простір.
Польщо! Ти пошесть і проказа,
Що точить нарід наш од віку
І не дає йому рости,
І не дає ні жить, ні вмерти.
Ти струп поганий, що обсів
Народ — дитину — струп гидкий,
Якого навіть нам огнем
Не вдалось випалить, згоїти.
Ти новородок окаянний
І звір між звірями незнаний,
Що із зубами народився,
Із кіхтями, як сатана,
І ще в колисці, в пелюшках,
Свойого брата пожира...
А ти, як злодій, як палій,
Прийшла і дім наш запалила
Наш захист цей, якого ми
Не мали довгих пятьсот літ,
І ми розбіглися по світі,
Як наші предки, що втікали
Від орд татарських, половецьких,
Щоб не попасти у ясир.
По всіх краях, по всіх країнах
Лунають нині наші зойки,
І просьба до усіх народів, до всіх богів, у лютий час:
— Ратуйте нас! —
Польщо! Лиш ти в народнє серце,
У серце, щире, добре, чисте
Посіяла ненависть вперше,
Ненависть, засів Антихриста.
Ненависть ту, що помсти прагне,
Так, як ранений звір в діброві!
Ненависть ту, що так бажає
Раз насититись панським трупом,
Мов кормом, хлібом в день голодний.
Ненависть ту, що нам заснути
Не дасть в степах тут, на вигнанні,
Аж доки не діждемся днів
Нових уманських різунів!
Не втихне в серці люду рана,
Аж знов діждемося Богдана!
Між нами вже страшна безодня,
Між нами Збруч, кріваві ріки,
Польщо несита! Від сьогодні
Будь проклята на вічні віки"...

Всі підсудні, — кінчить акт обвинувачення — як політичні діячі українського незалежницького табору взяли участь у Конґресі. А еманацією Конґресу була Орґанізація Українських Націоналістів, яка ставить собі за ціль створення незалежної української держави, а як ближчу ціль — приготовання збройної революції проти Польщі, щоби відірвати від неї українські землі та прилучити їх до української держави. А це вичерпує законні знамена злочину державної зради.

Оборона прав української мови.

Після відчитання акту обвинувачення (в год. 10.45) у польській мові оборонець д-р Ст. Шухевич зажадав в імени оборони відчитання акту обвинувачення в українській мові, покликуючись при тому на права мовного закона в 1924.

Прокуратор противиться тому, а домагання д-ра Шухевича піддержує д-р Лев Ганкевич. По короткій нараді трибуналу предсідник Яґодзінський заявив, що **трибунал відкинув внесок оборони, щоб акт обвинувачення відчитати в українській мові.**

Підсудні відмовляють зізнань.

Супроти такого становища трибуналу **обор. д-р Ст. Шухевич складає в імени підсудних заяву, що підсудні з приводу потоптолання прав української мови резиґнують з оборони своїх приватних інтересів і ніяких вияснень щодо акту обвинувачення складати не будуть. Усі підсудні солідаризуються з заявою оборони.**

Цю заяву запротоколовано. Опісля почали допитування підсудних.

Підсудний Зенон Пеленський заявляє, що він відмовляє всяких вияснень щодо акту обвинувачення тому, що йому не відчитано акту обвинувачення в українській мові та що йому недозволено порозумітися з обороною.

В тому місці предсідник зарядив коротку перерву, щоби підсудний міг порозумітися зі своїм оборонцем.

Дальше підс. Пеленський подає свої ґенералії, після чого предсідник відчитує йому зізнання, зложені в слідстві.

Підсудний Осип Бойдуник теж заявляє, що не буде давати ніяких вияснень щодо акту обвинувачення з тої причини, що останнього не відчитано йому в українській мові. Також не заявляється на слідчі зізнання підс. Пеленського, яких зміст предсідник йому подає. Після того предсідник відчитує слідчі зізнання підсудного.

На питання д-ра Ст. Шухевича підсудний заявляє, що дістав у польському консуляті у Празі пашпорт на один рік. На цей пашпорт ждав около 8 місяців, аж долинське староство прислало польському консулеві свою опінію щодо підсудного. Коли підсудний приїхав до Схід. Галичини в родинних справах, в Долині йому пашпорт відібрали, а видали звичайний „довуд особісти". Тому до Чехословаччини, де мав посаду, вернутися не міг.

Після перерви складають заяву, що з огляду на непошанування прав української мови відмовляють зізнань відносно акту абвинувачення всі дальші підсудні по черзі: д-р Вассіян, Ст. Ленкавський, Олесь Бабій і Е. Зиблікевич.

Предсідник, бажаючи чимсь заповнити час, випитує підсудних дуже широко про їх приватне життя, починаючи від їх малолітности, про їхніх родичів, якої вони релігії, якої національности сестри і т. д.

Обор. д-р Старосольський ставить свойому клієнтові Вассіянові ряд питань, щоби вияснити ментальність підсудного. Виясняється, що д-р Вассіян — це стислий фільософ. На запити прокуратора, чи в суспільнім житті він признає волюнтаризм чи раціоналізм, підсудний відповідає, що він саме шукав їх синтези.

Між підсудним Бабієм і прокуратором вивязується для відміни літературна дискусія. Прокуратор ставить того роду питання: що підсудний вважає вищим ґатунком літератури: поезію чи прозу? Чи поезія є красною штукою? На те відповідає підсудний потверджуючо, але замічує, що краса це незвичайно зглядне поняття. Зокрема в епічній поезії можна змальовувати дуже драстичні моменти. Як в музиці уживається свідомо дісонансів, так і в поезії їх часто стрічаємо. Дискусію закінчує предсідник запитом, чи підсудний написав „Гуцульський Курінь".

Підсудний потверджує, при чому додає, що „Гуцульський Курінь" писав у 1919 р., як горожанин Української Держави, а не польської Републики.

Д-р Ганкевич передає підсудному ряд книжок творів підсудного, про які підсудний дає свої вияснення.

Прислухуючись до дискусії, вам здається, що ви в якомусь клюбі, де ведеться жива фільософічна чи літературна розмова. Але це тільки хвилину. Перед вами підсудні, трибунал, прокуратор, оборонці — тільки ззаду вас майже пусто у лавках для публики. Щож, це тільки політичний процес. Якщоб так Ґорґонова, або бодай якийсь Томашевський!... А це сірий, буденний політичний процес...

При переслуханні підсудного Е. Зиблікевича д-р Назарук ставить питання, яке є родинне відношення підсудного до пок. Зиблікевича, якого назвищем є названа вулиця у Львові.

Підс. Зиблікевич. Це був мій стрий. (Президент Кракова і польський політик — ґенте рутенус, національ польонус).

Д-р Назарук. Хто за вас зложив акцію? (2,000 зол.; п. Зиблікевич зізнає з вільної стопи).

Підс. Перемиський епископ.

Д-р Назарук. Ви є тепер співробітником католицького „Бескида"?

Підс. Так.

Д-р Назарук. А ви годитеся з програмою націоналістів?

Підс. Ні.

Прокуратор. А до 1929 р. ви були націоналістом! Скажіть, я вас не буду за це переслідувати.

Підсудний. Так.

Прок. А чому ви змінили свої погляди?

Підс. Бо я став приклонником конструктивної праці.

Д-р Старосольський. А чи програма націоналістів не є конструктивна?

Підс. Виясняє, але так тихо, що не чути.

Д-р Біляк. Ви говорили про якусь конспірацію. Чи націоналісти є конспірацією?

Підс. Ні, властиво не є конспірацією.

На цьому відложено розправу до 5 год. пополудні. Звіт з пополудневої розправи подамо через брак місця в завтрішньому числі. Розправа скінчиться у вівторок пізно вечером.

В. Будзиновський.

НА ДВІРЦИ ШИНИ

(Оповідання).

(8)

Начальник завів Романа до бюра, дав йому книгу і Роман став писати. Написав зажалення про шини на залізничім двірці і пішов до телеґрафічного бюра, де до Віри пустив таку телеґраму:

— Шлюб відклади до завтра, бо мене здержала шина на залізничій стації. Я тяжко ранений і мертвецьки пяний. Іду спати. Фіру вишли до нічного поїзду. Роман.

Заплативши за депешу, Роман вийшов на перон, сів на лавці і всиув.

Товариші Романа їхали залізницею ще лиш дві стації. Там ждали на них дві фіри, вислані передовсім по Романа. Товариші стали радити, що їм тепер діяти. Один з них сказав:

— Я не сумніваюся, що Роман взяв фіякра і здоганяє нас. За годину або за півтора буде тут.

— І я так думаю, — додав другий. — Так кождий з нас зробив би. Він не сумнівається, що коні будуть ждати на нього. —

— Отже я міркую собі, — радив перший, — що тут повинен лишитися один з нас з одною фірою, щоби ждати на Романа. Решта нехай їде другою фірою приготовити батьків і гостей, що шлюб мусить бути які дві години пізніше. Що Роман так впився, очевидно не скажуть нікому.

Другий був іншої гадки. Радив про пригоду Романа не згадувати ні словом. Нехай Роман, як приїде, сам вигадає щось на оправдання свого опізнення.

Всі згодилися на той другий проєкт і одна фіра поїхала. Лишилася друга і один дружба, Іван Стронич. Довго він ждав. Минули дві години, минули три, чотири. Стронич не знав, що робити: далі ждати, чи поїздом, який надїхав з противної сторони, поїхати назад провідати, що з Романом сталося? Не зробив сього другого, бо догадав, щоануж Роман таки надїде, як не фіякром, то нічним поїздом і вони розминуться. Рішив далі ждати.

У Постольницьких гостей повна хата. Коли надїхала фіра з товаришами Романа, музики вже грали на ґанку. Гості то крутилися по хаті, то по ріжних закутках господарських будинків переодягалися. Коли Віра побачила, що Романа на фірі нема, зараз надулася. Хоч не сумнівалася, що зараз надїде друга фіра з Романом, її сердило те, що він не на першій. Се показувало би, що він не так то дуже квапиться побачити її. По якімсь часі всі зачали дивуватися, що другої фіри ще нема.

— Хіба зломилося колесо, або щось інше таке сталося, — замітила Віра. — Може вислати другу фіру?

— Товариші Романа знали, що будуть такі й інші питання. Щоби не треба було сказати правди ані брехати, вони розбрилися і силкувались ні на хвилю не зійтися з господарями. Довго така непевна ситуація не могла тревати. Правда вийшла на верх скорше, ніж товариші Романа потерпали. Котрийсь з них був настільки недискретний, що про пригоду молодого розказав на ухо якомусь свому доброму знакомому. Сей сказав на ухо другому, другий третому. Не минуло пів години, як про пригоду вже знали всі, не виключаючи Віри. Правдивість сеї „довірочної" інформації потвердила депеша Романа. Обурення всіх Постольницьких не мало границь. Вірою трясла не розпука, а лють і жадоба пімсти.

— Тут стільки молодих хлопців з хлібом у руках, — говорила до мами. — Як би котрий хотів мене взяти, я не дивилась би, який він. Як би я так раптом вийшла за іншого, Роман застрілившись би з розпуки. Я сама підкинула би йому револьвер.

— Треба між гістьми розпустити чутку, що ми зриваємо з Романом, — мама промовила. — Може зараз знайдеться кандидат на його наслідника.

— Ануж не знайдеться зараз і та чутка передчасно зайде до уха Романа? Готов учепитися того і ти лишишся без жадного, — замітив Юрко.

— Як би якому задовженому богослови дав на сплату довгів, то зараз причепивсь би до мене. Між гістьми є пару таких.

Батько Віри, котрий того року виаванзував на декана, був не менше огірчений, як Віра. Потерпав, що завидуючі йому кондеканальні возьмуть його і його родину на язики. Коли про свої побоювання сказав жінці, вона повторила свою розмову з Вірою. На те він сказав:

— Як Віра вже рішилася зірвати з ним, то я готов жертвувати пару гульденів. Між гістьми є також Кручак, що вже третій рік шукає жінки, та не може знайти, бо забогато жадає. Не лиш хоче, щоби якась за нього заплатила довги, але й щоби була гарна. Батьки гарних доньок грошей не дають. Гроші ховають на те, щоби з хати випхати погарну доньку, якої задармо ніхто не хоче брати.

(Конець буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ХОРОБА НА ТИТУЛУВАННЯ.

В „Свободі" з 1. вересня с. р. знайшов я статтю під повищим заголовком, підписану п. Боднаром. Уважаючи сю статтю на часі, — хочу і від себе додати кілька зауваг.

За останніх 15 років на американськім континенті появилося дуже богато докторів. Так як в морі є ріжні риби, а в лісі ріжні дерева, а в городі ріжні цвіти — так і в Америці появилися ріжні доктори. Поза докторами медицини і дентистики, які мають укінчений університет, маємо цілий ряд докторів з титулами Фізико-Терапистів, Хіроподистів, Хіропракторів, Окулістів, Гербористів і докторів Божого Лічення (Про титули докторів прав, фільософії, богословя, та інших наукових галузей — не буду тут говорити, бо є се правні титули, дані університетом). Всі повищі „доктората", почавши від хіропрактиків а скінчивши на Божому Лічению не мають жадного наукового значіння, бо всі вони походять з ненаукових інституцій. Річ ясна, що я не квестіоную тим їх фаху. Мені ходить тільки про вживання титулів. Треба теж згадати, що маємо одну клясу докторів медицини, яких титули не мають значіння в іншім стейті лише тому, бо школа, з якої вони дістали титул M. D., належить до найнижчої кляси наукових інституцій. Одна з таких шкіл (що не має імени університету) знаходиться в Шікаго, друга подібна школа утворилась минулого року з хіропракторів. Обидві сі школи не є зачислені до лісти медичних шкіл в Америці, яка була друкована минулого місяця в журналі „Амерікен Медикал Ассосіейшен".

Зараз попри „докторів" в Америці запанував великий шал на попів. Ся зараза почалася з Серафимом у Вінніпеґу 30 років тому, і продовжується до сьогодня. Тому, що Америка є краєм волі, повстало богато самостійних єпископів, котрі почали висвячувати в попи, кого попало. Війна була причиною, чому так богато повстало зовсім празих єпископів від православної церкви". Шойно недавно покінчилися процеси, де православні єпископи процесувалися та один другого з поліцією викидали з хати (та з церкви).

Всі ті єпископи, без вийтку, „висвячували" на „попа" своїх приятелів, та хто міг заплатити кілька соток „зелених". Кандидати не мали здебільша шкільного підготовання.

Між Українцями намножилося теж богато „артистів". Сих „артистів" поділимо на 3 категорії: 1) артисти „малярі"; 2) артисти театральні, і 3) танцюристи.

До першої категорії входять такі малярі, що десь колись у своїм життю малювали старі доми, паркани, тощо. А вже як на куртині написав якесь оголошення (яке вийшло страшно криво), або намалював куртину для сцени, яка має представляти „село", а з сего вийшло таке село, якого ніде на світі нема — тоді він вже був дуже великим „артистом". Знаю й таких, що відмальовують образи, а на споді підписують своє імя, але як відмалюють льва, то ви присягнулиб, що то осел!

До другої категорії належать театральні співаки, драматурги, скрипаки і піяністи. Ті, котрі мають вишколення та виступали в театрах з успіхом, зрозуміють, що се не до них „петься". Тут мова про таких, що ані нот не уміє, ані голосу не має — а преться в „артисти". Такесаме з драмою! Будьякий хлопчисько, що десь помагав переносити куліси, відразу стає „директором", та ставить „Вія" або „Запорожця"! А як має дефіцит, то відказує, що Українці „заїлися на нього".

До третьої категорії належать „артисти танцюристи", і „балетмайстри". Що правда, сих є мало, але ті, що є, то є найкращим доказом, чим вони не є! Один з них виробив собі картки, де під іменем своїм подав: артист, маляр, поет, мандоліністі, соліст, аранжер, балетмайстер, композитор і співак.

До професорів зачисляються всі наші дяки, або вчителі при парохіяльних школах. А коли котрий знає бриньканути по струні скрипки, або піяна, є також „професором". Я знав одного такого „професора", що перед своїм іменем все клав велику букву П. Одного разу я спитав його, чому він кладе букву Петра або Павла перед своїм пореклом, коли він називається Іван. Він відповів мені, що „П" означає „Професор".

Другий такий професор надрукував летючки дословно так:

„Позір!

Українські Публичні Виклади

На Дуже Інтересних Темах

Вільно для Всіх.

„Кожна нормальна Особа в своїм життю буде бажати і буде роздумувати про будущність. Часто виступають пророки й другі, що зводять много народу і обдуреноють, алеж такий їхня робота показжется фальшом. Богато научають других а самі не є дійсні.

„Прийдіть і спіймайте других, час ваш буде короткий як будете бажати знати правду. Такі важні речі будуть в наших викладах вияснені на ваше задоволеніє".

Подібних прикладів можна навести богато, тому п. Боднар має повну рацію, коли порушив таку важну тему.

Гр. Ватаманюк.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ":

	цнт
Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	4
Друга Книжечка (Читанка для II. кляси), М. Матвійчука	4
Трета Книжечка (Читанка для III. кляси), М. Матвійчука	6
Четверта Книжечка (Читанка для IV кляси), М. Матвійчука	75
Коротка Історія України, І. Крипякевича	50
Мала Історія України, І. Крипякевича	15
Початкова Географія, з багатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький	75
Малий Катехизм христіянсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудович	35
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького	85
Шкільний Співанник, Ф. Колесса	75

КНИЖКИ ДЛЯ НАУКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У СЛОВІ І ПИСЬМІ,

Правописні Вправи, нап. Кость Кисілевський, стор. 40	40
Граматичні Вправи для вищих кляс всенародних шкіл, I. частина 47 сторін; II. частина 62 стор.! III. частина 60 сторін	1.00
Граматичні Вправи для вищих кляс всенародних шкіл, а нижчих кляс середних і фахових шкіл та самонавчання, на підставі граматики української мови д-ра Василя Сімовича зладив Омелян Попович, сторін 96	65
Методика устного і письменного стилю для всіх шкіл. Збірка практичних задач Богдана Заклинського	75
Методика правописних і словесних справ з додатками: диктати, зразки говірок, спис висловів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського знання д-ра Костя Кисілевського	65
Методичний Підручник до навчання перших початків українського письма, М. Матвійчука	75

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

YOUNG GENERATION, TAKE NOTICE!

Mr. Flora, your article on "Ukrainian Churches in the United States," in the Svoboda of September 16th, has provoked me to voice my opinion. Why the paper has permitted so much space for lots of words and very weak ideas, if any, is beyond my comprehension. Lets hope that the non-Ukrainians have not read it because their conception of Ukrainians in the United States, according to your statement, would not be a very healthy one.

First of all the churches are not in such a deplorable condition as you write. In fact they are progressing in most of the cities. Of course some churches struggle right now, but what can you expect in these times when even the government of the United States is doing some stretching to have its budget balanced. Take our city of Chicago, it is on a verge of bankruptcy — is it not?

Why blame the young generation for non-attendance to church or not participating in social activites. The real evil of all this lies in the "old cliques" and not the perents. But the situation is not hopeless. Have you read some of the articles contributed to the Svoboda by the young generation? Splendid, were they not?

Your idea about the Ukrainian young priests or ministers that are versed perfectly in the English language is unfound. As conditions are to-day the priests and ministers are doing their duties to the best of their ability. As for young ladies and gentlemen to whom the Ukrainian lectures or sermons "bring discord to the ear-drums," they are not fit to be called Ukrainians. Ukrainian language is beautiful and melodious and does not sound like Japanese. Just an example: I have an American girl friend who does not speak or write Ukrainian but whenever she sees me read a Ukrainian book or a newspaper she asks me to read samething to her because "it sounds lovely."

I must not forget the topic of the sermon or lecture to your liking — the movie stars. They preach sermons for themselves and plenty. They are about the best known men and women in the United States. But what of it? Did they build the United States? Was it not George Washington and other courageous men and women that followed and made this country what it is today? We like our lectures on the great men like Taras Shevchenko, Ivan Franko, Abraham Lincoln and others. We want to live with their greatness in spirit so as thinking of them may help us to keep up the courage to fight on and on till we attain our highest aim — **the independence of Ukraine!**

What the young generation desires most right now is a full recognition of Ukraine by America and the whole world. The only way we will have it is by having Ukrainian and English schools; mingle with Americans as Ukrainians and not Irish, Polish or Russian, as I know of some cases. Therefore, it is up to us, young generation, to work undaunted and unashamed for Ukraine in her struggle for freedom!

Pelagia Choma,
56 Jacoby St., Maplewood, N. J.

ДОМАГАЙМОСЯ УКРАЇНСЬКИХ КНИЖОК В БІБЛІОТЕКАХ.

Я маю 14 літ. Скінчив публичну школу 22. червня 1932 р. і тепер зачав ходити до гай скул. Дуже люблю читати книжки. Хоч тепер маю трохи більше до роботи, то всетаки мушу знайти час на читання, хочби це затягнулося до 1-шої години в ночі. Тільки татови того вже забагато й часто встає тай гасить світло. А одного разу то таки заявив, що не хоче бачити в хаті ніякої книжки з бібліотеки.

Та я не годен обійтися без читання. Як я попав на мітольоґічне оповідання „Амор і Псике", яке мені дуже подобалося, то від того часу хапаю книжку за книжкою. Дуже радо вчитувався я в поезії Степана Руданського, повні сміху, а також у чародійні пригоди убогого Омара. Потім читав я оповідання про Орлеанську дівчину і повість „Страшна пімста". А „За сестрою", це також гарне й цікаве оповідання з козацької старини. Або чи не варт то прочитати, як „Мужик ходив до царя правди шукати", чи „Напад на Січ", або „Офермa". Я певний, що хто ті українські книжочки перечитає, той набере такої самої охоти до читання, як я.

Як я перечитав усі українські книжки, які були в нас в дома, то зайшов до публичної бібліотеки і питаю секретарки за українськими книжками. А вона мене питає, скільки є в Гартфорд українських родин. Відповідаю, що буде до 300. А вона каже:

„Бачиш, ти є перший, що питаєш за українськими книжками".

А потім дала мені папір і казала його підписати, та прибила той папір на стіні. І кажу, що хто хоче українських книжок, хай прийде до бібліотеки й підпишеться на тій картці; а як буде 150, або хоч 100 підписів, то спровадиться українські книжки.

От тому я відзиваюся до старших і молодших Українців у Гартфорд, щоби припильнували ту справу. Хай у публичній бібліотеці будуть і українські книжки разом з книжками інших народів.

Франц Шаркевич,
21 Russel St., Hartford, Conn.

„БРАТТЯ РУСИНИ, ДАЙТЕ РУКУ!"

Відозва Т-ва „Зеднoчене Польско-Руске „Згода".

Якось недавно була в одному нашому селі польська місія в костелі. Проповідник присвятив одну проповідь „польсько-руській згоді", повторяючи що якийсь час: „Браття Русини — дайте руку". Вся ця згода скінчилася з кінцем місії. Але ось новий заклик до згоди. Подібний. „Газета Львовска" ч. 187, з 17 серпня ц. р., містить таку відозву:

„До згоди!

„В цих важких хвилинах світової кризи при скріпленій ворожій нам комуністичній агітації та при ширенню ненависти серед братнього Руского Народу проти всього, що польске, зорганізувався у Львові Відділ „Зеднoчення Польско-Руского" „Згода", зачинаючи пропаганду згідного співжиття Поляків і Русинів, як двох братів славянських народів, що жили завжди в братній любові, в пошанівку своїх звичаїв та обичаїв, в пошанівку батьківської мови та святої віри.

„Німець! Відвічний ворог, непримирений і захланний, кинув кість незгоди між два братні від віків Народи, любуючися нашою боротьбою, і чекає відповідної хвилини, щоби нас поневолити і так постепенно поневолити всі славянські народи. Німці змагають до того, щоб опанувати не тільки Славян, але цілу Европу, цебто, щоби ціла Европа сталася одною німецькою державою.

„Тому, памятаючи про наших предків, які від віків завжди жили в згоді і братній любові, взиваємо Русинів і Поляків в імя віри, в імя посвоячення народів крови і мови, до спільної праці для спільного добра обох Народів, для добра нашої Батьківщини Польщі, щоби розцвитав цвіт польсько-руської молоді в любові і обопільній згоді, для слави обох Народвів, для слави нашої батьківщини Польщі!

„В тій то ціли Секція Пропоганди Львівського Відділу Зєдночення Польско-Руского „Згода" звертається з проханням до братів Русинів і Поляків, кому присвічує братне згідне співжиття, щоби станув в наших рядах до праці з довірям, а наш посів видасть богате жниво".

Чи треба до тієї відозви пояснень? — („Новий Час").

Евген Гельтай.

МАРКІЗОВІ ШТАНИ

Як я востаннє стрінувся був із моїм добрим приятелем, маркізом Піброшом, був він ще біднший, як передше. На три кроки можна було пізнати по ньому, що він від тижнів нічого спільного з більшими грішми не мав та що покищо й не манив себе такою приємною надією. Навіть це не врадувало його, що побачився зі мною. Бо по мистецьки відгадував, що з мене вицирає щонайбільше одна чорна кава. І ми вже сиділи у великій каварні при одному з париських бульварів та попивали чорний напиток, обтяжений коняком.

Останню сотку бачив я з кінцем січня, — сказав маркіз мелянхолійно. — То була дуже гарна сотка, новісенька, ні трошечки непомнята. Була дбайливо зложена вдвоє. То мусіло бути страшно приємно доторкнутися її. Якийсь трицять пять до сорока-літній чоловік заплатив нею саме на терасі тієї каварні. Сидів при цьому столі біля вікна, при якому тепер оця жінка читає „Фіґара". Послугач видав йому самими двацятьзолотівками. Я бачив це відсіля... Я дуже докладно приглянувся тій сотці, начеб прочував, що довго не бачитиму такої краси.

А тепер маркіз затих і глядів сумно перед себе. Я старався розрадувати його.

— Дай спокій! — сказав він вливаючи собі нову порцію коняку до кави. — Я аристократ, одначе можу тобі признатися, що з найбільшою приємністю стиснув би в руці й найменший гріш. Не згадую вже про те, з якою любовю я приголублював би його до груді! Беріг би його перед найлекшим подувом вітру.

Тут почувся нараз підозрілий тріскіт. Маркіз затих, поблід. Потім обмацав себе від ніг до голови та пролепетав дуже схвильований:

— Мені здається, що я сів на цвях...!

Кілька хвилин гнітучої мовчанки, а потім маркіз сказав сумно:

— Мої штани роздерлися згори вниз... Мої одинокі штани!... Тепер можу повісити їх, і сам теж біля них...

Страшна розпука розлилася йому по лиці. Люто і жаль витискали йому майже сльози з очей. Він глядів на мене хвилю дуже жалісно, начеб хотів сказати: „Бачиш, чоловік не втече перед долею! Вона схопить тебе за обшивку там, де ти того й не сподівався би. Доля не щадить нікого! Я мав одні штани, одинокий гарний спомин давніших щасних часів, тепер і їм прийшов кінець. Не можу вже навіть вийти на вулицю! Це певно моя смерть!

Я не знав, що сказати маркізові. Та заки я ще міг над тим подумати, щоби в доказ давньої приязни предложити йому штани, маркіз люто вдарив об стіл.

— Та так дальше годі! — вибухнув він із обурення. — О ні!

При цих словах подзвонив на послугача. Цей стрівожений станув перед гостем.

— Господар! Де господар? Зараз пришліть його сюди...

Вейтер побіг і господар зявився.

Маркіз змірив його гнівно очима, потім сказав:

— Як я ввійшов до вашої не дуже поважаної каварні, були ці штани, що їх бачите на мені, чисті й неушкоджені, наче молоденька дівчина в день шлюбу. Я спокійно сів був на це крісло, так, як сідають люди в порядних каварнях, бо мають до них повне довіря. Та наслідком страшного й незрозумілого недбальства що діється... га? Я повис на вистаючому цвяху, розумієте мене, прошу вас, на вистаючому цвяху та... ні, не скажу нікого того! Прошу, переконайтеся на власні очі!

І тепер маркіз відхилив одну полу загортки і показав здивованому господареві тяжко ушкоджені штани.

— Цеж страшне! — сказав господар і при цьому засловнився рукою, щоби глядіти довше на цей вид, від якого кровавилося серце.

— Так. Страшне... Щиру правду кажете!...

— Прошу бути зовсім спокійним, я розумію мої обовязки! Скільки, прошу, маю заплатити за штани?

— Трицять франків.

— Прошу дуже.

З тими словами господар дав маркізові трицять франків і відійшов кланяючись разураз.

Непривітна строгість зникла з маркізового лиця та зробила місце спокійному вдоволенню. Піброш глядів на мене гордо та з триюмфом:

— Так треба поступати з цими людьми! Та тут не останемось більше й хвилини... ходімо до іншої каварні.

Встав підсвистуючи й ще раз глянув на крісло, якому завдячував трицять франків.

— Проклятий цвях! — сказав він і, схопивши кріпко, витягнув його з крісла. — А то ще кому іншому знищить штани до тла!...

Під впливом 30-тьох франків маркіз наче не той став. Схопив мене під руку й попросту потанцював до найближчої каварні.

— Добрий знак! Добрий знак! — говорив весело. — Цей цвях це раніщня зірниця кращої будуччини!

І в цій другій каварні дав замовлення вже з такою певністю, начеб напевно знав, що ті трицять франків не минуться ніколи. І він говорив, балакав без упину про найріжніші річи та з найкращим гумором, аж нараз замовк знову.

— Таж це дивне! — озвався він схвильовано. — Мені здається, що я зачарований...

— Що сталося? — спитав я переляканий.

— Подумай лише... я знову сів на цвях!...

І вже прикликав каварняного послугача, а цей покликав господаря.

— Як я ввійшов до вашої не дуже то поважаної каварні — говорив він — ті штани, що їх ось бачите на мені, були нові й неушкоджені, наче непорозтинана книжка. Нічого не прочуваючи, сідаю спокійно на це крісло, бо я не міг сподіватися грабіжницького нападу й ось бач, що діється? ... Дивіться тут!

І підскочив, скоро зірвавшись.

Господар без словечка спротиву дав маркізові трицять франків. Цей взяв гроші з такою міною, начеб цим робив господареви незвичайно велике добродійство. Я мусів виглядати досить глупо, бо маркіз захихотів голосно.

— Що з тобою? — спитав він.

— Нічого... лише, що воно так складається... що ти мусиш сідати на всі цвяхи в Парижі!...

— Щож хочеш? Видно, що доля сприяє мені сьогодні...

Я мабуть не потребую ще говорити, що також у третій каварні маркіз роздер собі штани, в четвертій також, а в пятій також не обійшлося без того. Одначе тут уже ціла справа була для мене занадто підозріла та в приплива незрозумілого почування чесноти я відступив від маркіза, щоби лишити його самого.

— Ти видно думаєш, що я обманюю? — сказав маркіз із жалісним докором. — А я дійсно не обманюю!... Я справді все сідаю на цвях... лише, що я цей цвях усюди ношу з собою!...

До вечора заробив маркіз своїми роздертими штанами шістьсот франків. Це мабуть найбільша сума, яку колинебудь принесли подерті штани свому щасливому власникови.

Відплатився.

Марк Твейн хотів одного разу позичити в сусіда книжки. Сусід відказав, що він може вживати її в його бібліотеці скільки хоче, але книжці не вільно опускати хати.

За якийсь час сусід хотів позичити в Твейна скроплювача травника, але дістав відповідь, що скроплювач не може опустити свого города, хоч сусід може його вживати на Твейновім травнику.

Костумер: — Киньте мені чотири риби.

Склепар: — Алеж чому я маю кидати?

Костумер: — Бо я хочу заклястись перед жінкою, що я зловив їх.

ПОДЯКА.

Я нижче підписаний, складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені допомоги в сумі $50 з фонду допомогового, котрі мені стали у великій помочі у моїй слабости.

Тимко Салапата,
член 226 від. У. Н. Союза,
Смок Рун, Па.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Сказав правду.

Клієнт: Я знаю, що всі зізнання є проти мене, але я маю 50,000 долярів на свою оборону.

Адвокат: Як правник, я вас упевняю, що з тими грішми ви до кримiналу не підете.

Ну, і він пішов аж тоді, коли грошей не стало.

ЛЮБИШ ЦЕЙ КРАЙ?

Любиш цей, край, де високі тополі
При дорозі ростуть у широкому полі?
Коло них хрест і кріваве розпняття
І убогі люди, а яке в них завзяття!
Ох, завзяття важке закостеніло у груди,
Серце душу пече: коли воля тут буде?
Ворог лютий, страшний і тюремнії мури,
Та не знищать духа в них муки і тортури.
Любиш цей край, де численні могили
За свободу віків рясно степи покрили?
І цей народ, його тверду волю,
Що відважно іде здобути кращу долю?

Дмитро Захарчук.

НА МУЗИЧНІ ТЕМИ.

ДИРІҐЕНТ І СПІВАКИ ХОРУ.

Зацікавлення українського громадянства музичною освітою є необхідне, якщо ми хочемо крок за кроком йти вперед по шляху розвитку питомої української культури (див. „Свобода" ч. 219). Без піднесеного заінтересування до артистичних співів, музики і т. д. усього нашого загалу наші пісні й музика наперед уже засуджені стати лише матеріялом для рухливіших, хоч і менше талановитих народів. Тому не зайвою річю буде подати деякі відомости з обсягу найзвичайніших вимог музичного знання, що мусять бути відомі кожному.

Музичні здібности українського народа до цеї пори виявились головно у формі пісні, і то найбільше співаної хором. Кожний хор складається із співаків і диріґента; тому про них буде говорити в першу чергу.

Моя довголітня практика як диріґента й співака (диріґую я від 1898 року, коли був учнем духовної школи, а співаю, відколи себе памятаю) навчили мене дечого, що набувається тільки власним досвідом. Отже перше й найголовніше, як для диріґента, так і для співаків, то є **праця й дисципліна.** Як хтось думає, що досить мати добрий голос, щоби стати співаком, а не працювати і не ходити на всі співацькі концерти, то помиляється. Як хтось думає, що такий О. Кошиць вже родився геніяльним диріґентом, а не трудився все життя над своїми музичними здібностями, то також помиляється. Як диріґент мусить перейти довгу практику, щоб розвинути свої диріґентські здібности, так і співак повинен пратикуватися, щоби стати вправним співаком. Тому не можна сподіватися великих успіхів від такого хору, де диріґент не знає, чого йому треба вимагати від співаків, а співаки не знають, що головне їх завдання — це бути якнайточнішими виконавцями вимог диріґента.

Для доброго співу диріґент і співаки мають рівнозначну вартість. Пригадую собі колишні спірні питання в Українській Капелі, а між ними й таке: хто властиво співає: Кошиць чи капеляни? Причина частих персональних змін у складі Капелі полягала в тому, що капеляни були завжди певними в своїм диріґенті, але чи завжди міг бути Кошиць певним у своїх співаках? Коли нема тісного порозуміння між диріґентом і співаками, коли вони починають ворожо ставитись до себе, то вже співам кінець. Отже дружне співділання диріґента й членів хору є також одною з найголовніших вимог для досконалости у співах.

Інтеліґентність диріґента й співаків у великім ступні допомагають їх праці, бо кожне слово пісні вимагає чогось іншого в співі, інших звукових фарб для освітлення свого значіння, а таке зрозуміння психольогії пісенного змісту дає лише інтеліґентність виконавців співу.

Найбільше поширеною помилкою наших американсько-українських хорів є те, що вони не знають, що їм по силі співати, а тому часто беруться зо невідповідні їх силам твори. При тому стараються покрити помилки голосоведення голосним виконанням („як голосно, то вже добре").

Другою недостачею треба рахувати те, що не всі співаки однаково знають свої голосові партії, а тому найчастіше буває, що співають лиш одиниці, а решта співаків тільки „підтягає". Коли всі починають „підтягати" в повний голос, то попадають найчастіше на головну партію, що веде мельодію, а тому виходить із гармонійно аранжованого твору якийсь ніби голосовий дует, на чолі з тенорами або сопранами. Диріґент мусить строго стежити, щоби співаки добре знали свої голосові партії і не впадали в інші, а також не додавали чогось від власної „творчости", а співали лише те, що композитор записав у нотах.

Дальше я хотів би звернути увагу на темпа пісень, бо чомусь то часто найвеселіша пісня прибирає вигляд панахидного співу, а дійсно повільна виконується з поспіхом. Очевидно все тут залежить від знання пісні: якщо вже вивчили, то починають поспішати. Темпо пісень дуже легко знайти, бо це завжди зазначується композитором і може бути вишукане метрономом.

Г. Павловський,
Филаделфія, Па.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

BOY SAYS HE'S TRISECTED ANGLE.

Ford City Youth Declares He Has Discovered Simple Solution for 2,000-Year-Old Problem.

DISPUTE CLAIM.

An 18-year-old Ford City high school Senior today announced he believed he had found a simple solution to the 2,000-year-old problem of tri-secting an angle — a feat which has troubled the minds of the greatest geometrists for centuries.

He is Ted Macknick, 833 Sixth avenue, whose father, the Rev. B. Macknick, is pastor of St. Mary's Ukrainian church on Ninth avenue in Ford City.

The youth worked nine months on his problem, laboring night after night on an average of three hours, and found that with a series of paralel lines and arcs, he was able to tri-sect the angles and have all interseting angles of the problem equal to each other — a necessary requirement of geometry.

He has studied plane geometry — the first course in higher mathematics in high school, after first and second year Algebra work—for one year, a half year under Coach and Professor Brindenbaugh at New Castle high school and the second semester in Ford City high school last year.

Macknick believes he has a simpler solution than that advanced by the Very Rev. Father J. J. Callahan, president of Duquesne University, Pittsburgh, but admits he will have other mathematicians come forward to dispute his solution.

(Indiana Evening Gazettee, Indiana, Pennsylvania, Saturday, August 20, 1932)).

CARPATHIAN MOUNTAINS.

If you see the mountains,
Near the river Prut,
They are Carpathians,
With the little hut.

Chorus:

Oh, there is a nightingale,
Singing in the tree,
And the shepherd plays fiddle:
Diddle, liddle, dee.

If you know the mountains,
Where the pine tree grows,
Where tops of their branches
Reaching to the clouds.

Chorus: Oh, there is.....

If you know the mountains,
Where the oak tree grows
Like a great big giant,
A century old.

Chorus: Oh, there is.....

In Carpathian mountains,
Through the month of May,
How nice birds are singing,
Through the night and day.

Chorus: Oh, there is.....

And way up in the air,
A lark sings so nice,
You'll think it is the
Garden of Paradise.

Chorus: Oh, there is.....

Morning dew in sun-rays
Like emeralds glare,
It looks like a story,
From a fairy tale.

Chorus: Oh, there is.....

You'll have in memory,
For the rest of your life
Carpathian mountains,
Ukrainian pride.

Chorus: Oh, there is.....

Elizabeth Prokopchuk.

Його правда.

— Панно Ірко, вислухайте мене, будьте моєю жінкою!

— Правду сказати, ви для мене застарі, та я надумаюся до завтра.

— Таж тоді я буду ще старший!

Пані Кошикарська вернулася з купелів додому й питається старої наймички:

— А як справувалися пан, як мене тут не було?

— Зовсім як дитина — поясною старенька наймичка. — Всенький день ані на хвилину не відступали від няньки.

Символ.

Вона (до хлопця, в якім любиться): Не люблю таких жартів! Замісць любовного листа ти прислав мені чистий аркуш паперу!

Він: Я хотів так тобі доказати, що мого кохання не висловити словами!

Залізничний кондуктор: Пані, ви сіли з тікетом третьої кляси у вагоні першої кляси.

Пані: То дивне! А я думала, що сиджу в вагоні другої кляси.

АТИЛЯ ПРООБРАЗОМ ДИКОЇ ПРИРОДИ.

Атилю, який панував над середущою Европою від 433 до 453 р. по Хр., сучасники називали „Божим бичем", а про нього говорили, що куди його кінь перейшов, там уже трава не росла". Ні один з ватажків варварських племен не наводив стільки жаху, що той жорстокий грабіжник.

Безжалісний Атиля брав участь в пятнацятьох рішаючих в історії битвах, а нарешті його війська стрінулися в 451 р. під містом Шальон з юзною римсько-готицькою армією під проводом Етіюса і Теодорика. Кажуть, що пограм Атилі у тій битві спас Европу від цілковитого знищення. Під Шальоном погиб Теодорик, а число вбитих у тій страшній битві оцінюють на 175,000 до 370,000.

В 453 р. Атиля помер нагло в ночі по величезнім бенкеті, уладженім в честь його женячки з молодою жінкою, Ільдіко на імя. Кажуть, що його тіло похоронено в трох трумнах, зроблених із срібла, золота й заліза, а тих невільників, які копали його гріб, зараз по скінченій роботі вбили.

Атиля зображує дику, сиру природу, а події з його грабіжницького життя вказують, що сира природа рідко коли лагідна. Цю істину пізнали вироблювачі цигареток Локі Страйк. Фабриканти Локіс пізнали і те, що сирий тютюн не має місця в цигарках. Сирого тютюну в Локіс нема.

Вироблювачі Локі Страйк вибирають до Локіс лише найкращі тютюни. По всіх найбільших тютюнових ринках світа вони мають своїх відпоручників і ті відпоручники купують лише найдобірніші тютюни. Але це ще не вияснює, чому люди по всіх світах уважають Локіс найлагіднішими цигаретками.

Коли ті найліпші тютюни належито вистояться і злагідніють, їх піддається спеціяльному процесові пражения, до якого входить також позафіялкових промінів. З тої причини нема у вашім Локі Страйк сирого тютюну. Тому то по всіх частинах нашого краю курці дають перевагу цигареткам Локі Страйк задля їх лагідности. — (Огол.).

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ. (60).

Як стемніє, то мали збунтуватися раби й вимордувати всіх Арабів. Білі ждали на це нетерпеливо. Як Фльора Гокс ждала в шатрі на сиґнал нападу, малий чорний хлопчина всунувся до шатра. Вона сильно настрашилася. На запит, чого він хоче, хлопець промовив: „Присунь ухо ближче до мене, пані, а я скажу тобі, що плянує Лювіні".

Фльора почула з його уст, що Лювіні видав приказ вбити її білих товаришів і продати її як рабиню по вимордуванню Арабів та заграбленню їх слонової кости. Вона поблідла на цю новину. Схопивши револьвер, вона поступила до виходу з шатра. „Я навчу цю зволоч!" — крикнула. Хлопець сховався за неї в страху.

„Ні, ні", говорив він. "Тоді вони тільки забють білих скорше та всетаки заберуть тебе в неволю. Кождий чорний у таборі є проти тебе. Лювіні обіцяв поділити слонову кість порівно між усіх". Дівчина дивилася якийсь час на вірного хлопця. „Щож мені робити?" — спитала. „Маєш тільки одну надію", сказав він. „Ти й білі мусять утекти в джунґлі. Навіть я не можу йти з тобою".

Фльора відправила його, щоб на нього не впало підозріння. Потім вона, ніби не хотячи, пройшлася та поступила до шатра Карського. Тут вона розповіла, що їй сказав чорний хлопець. Вони вислухали її мовчки. Знаючи число тубильців, вони зрозуміли цілу серіозність свого положення. Здалека доходили до них реви диких звірят, додаючи страху білим.